

Boji ob Rokavskem prelivu

Nemci poročajo, da napredujejo njihove čete ob morju proti Calaisu — Zavezniška poročila govore o poizkusih za prebitje nemškega klina - Strahoviti letalski napadi in spopadi

BOJI NA ZAHODNEM BOJIŠČU SO SE V SREDO IN VČERAJ NADALJEVALI PREDVSEM NA OZEMLJU, NA KATEREM SO NEMCI S SVOJIMI OKLOPNIMI IN MOTORIZIRANIMI ČETAMI PREDRLI DO MORJA IN TAKO ODREZALI ZAVEZNIŠKO VOJSKO V BELGIJI OD FRANCIJE. PRIZADEVANJA ZAVEZNIKOV SO USMERJENA H GLAVNEMU CILJU, PRESEKATI NEMŠKI KLIN. NAPADI SE IZVRŠUJEJO ISTOČASNO S STRANI V BELGIJI ZBRA-NE VOJSKE IN S STRANI ZAVEZNIŠKIH SIL NA FRANCOSKEM OZEMLJU. PRVIM ČETAM SE JE POSREČILO, KAKOR SMO V SREDO DELOMA ŽE POROČALI, ZNOVA ZAVZETI ARRAS, DRUGE SO PA VDRLE V AMIENS, SKOZI KATEREGA SO NEMCI PRIŠLI K MORJU. NEMCI PA SO MED-TEM NADALJEVALI NAPREDOVANJE IZ ABBEVILLEA ČEZ BOULOGNE SUR MER PROTI CALAISU. NJHOV NAMEN JE OČITO, ODREZATI ZA-VEZNIŠKE ČETE V BELGIJI TUDI OD MORJA. S TEM V ZVEZI SE PRIČAKUJE VSAK TRENUTEK ODLOČILNI SPOPAD, OD KATEREGA BO ODVIS-NO, ALI SE BO ZAVEZNIŠKIM ČETAM POSREČILO ZNOVA VPOSTAVITI ZVEZO MED ARMADO V BELGIJI IN V FRANCII ALI NE. NA JUŽNEM ODSEKU FRONTE SO SE BOJI USTALILI NA POLOŽAJIH. VZDOLŽ MAGI-NOTOVE ČRTE SE BIJE VELIK TOPNIŠKI DVOBOJ. OSTALO POROČAJO

DANAŠNJA POROČILA.

Nemška vojna poročila

BERLIN, 24. maja. DNB. Vrhovno po-veljstvo poroča: V Flandriji napreduje naš napad čez Šeldo počasi kljub sovraž-nemu odporu. Pri Valenciennesu se bitka še bje. Ozemlje Mormala so naše čete popolnoma osvojile. Sovražni napadi oklopnih čet pri Cambraju so bili tudi vče-raj odbiti. V Artoisu napredujejo naše čete v smeri Calaisa. Na južnem delu fronte, od Somme do Maase, je sovražnik povsod v obrambi. V Liègeu se je vdala zopet nova utrdba. Južno od Namurja je nekaj postojank še vedno v rokah so-vražnikov. Naše letalstvo operira veči-noma v sovražnem zaledju proti komu-nikacijam in umikajočim se sovražnim četam v Flandriji in Artoisu. V Rokav-skem prelivu smo potopili dva transport-na parnika in neko petrolejsko ladjo s skupno težo okoli 20.000 ton. Neki rušil-ec je bil težko poškodovan. Pristranske naprave v Dunkerque in Douru smo na-padli z bombami iz letal. Nemške male pomorske edince so pred Dunkerqueom potopile nekega sovražnega rušilca. V splošnem pa je slabo vreme na obeh stra-

ladjo, neko drugo transportno ladjo pa poškodovali. Razgnali smo sovražno ta-borišče in uspešno napadli izkrcevalne naprave. Sovražnik je tekom noči znova napadal z letali zahodno Nemčijo in ubil več civilistov.

neh oviralo večje delovanje letalstva. So-vražnik je izgubil 9 letal, mi jih pa po-grešamo 5. Pri Narviku smo zadeli neko sovražno križarko in neko transportno

BERLIN, 24. maja. DNB. Že nekaj dni divja v Flandriji in v Artoisu največja bitka vseh časov. Ozemlje, na katerem se borijo angleško-francosko-belgijske ar-made, meri 30.000 km². Železni nemški obroč jih vedno silneje oklepa. Vsi nj-lhovl poskusi, ta obroč prodreti, so se do-slej izjalovili. Toda zavezniške čete so sijajno oborožene, ker so imele čisto ofen-zivno nalogo, namreč vstopi v Porurje. Zato je napačno primerjati to bitko z ono pri Kutnem. Popolnoma napačno je zato-rej, pričakovati, da bi odločitev padla že danes ali jutri. Zavezniške armade so še popolnoma intaktne. Trdovratna borba se nadaljuje.

Angleška vojna poročila

LONDON, 24. maja. Reuter. Položaj sinoči je označil vojaški strokovnjak sle-deče: S protisunkom proti severu se je posrečilo francoskim četam polastiti se zopet predmestij Amiensa. Res pa je, da je sovražnik v posesti Abevillea na obali, ob ustju reke Somme. Vendar so tam iz-redno močne koncentracije francoskih čet, ki so s sovražnikom v stalnih bojih. Na severni strani »klina« se je združenim zavezniškim silam z združenim sunkom posrečilo, da se v Arrasu še bolj utrdijo, zavezniške sile pa so se polastile pred-mestij Cambraja. Najhuše bitke divljajo med Valenciennesom in Cambrajom. Tež-koča bojevanja je še povečana radi iz-redne gostote prebivalstva. Zelo aktivna je bila zavezniška protiletalska obramba, predvsem pa letalstvo. Od začetka bojev je bilo samo nad francoskim ozemljem uničenih preko 1000 nemških letal.

LONDON, 24. maja. Reuter. Tekom

današnje noči ni bilo zaznamovati spre-memb. Položaj je še vedno isti, kakor ga je včeraj označil ministrski predsednik Churchill. Boji se vršijo v okolici in tudi v samem Boulogne-sur-Mer (okoli 25 km južno od Calaisa). Toda ponoči so Fran-cozi s silovitim protisunkom spet zavzeli predmestja Amiensa na južnem koncu včerajšnjega najnovjšega predora iz Belgije sem, ko so prišli za hrbet angle-ško-belgijske armade. Na severnem kon-cu tega novega predora drže Angleži Arras trdno v svojih rokah. Položaj bi se dalo označiti: Novi nemški predor ajl žep se tekom nocojšnje noči Nemcem ni posrečilo razširiti. Priprave za novo nemško ofenzivo v severni Franciji, ki jo je pripravljala silovit topovski ogenj te-kom celega včerajšnjega dne, se niso po-srečile. Napad je bil zavrnjen. Nastalo pa je medsebojno obstreljevanje med Longuevillonom (vzhodno od Montmedy-ja) do Moselle.

Akcija angleškega letalstva

LONDON, 24. maja. Reuter. Sinočni ko-munike letalskega ministrstva se glasi: Koncem včerajšnjega dneva je ena na-ših lovskih eskadrilj zbil deset sovraž-nih letal. Glavno zaslugu pri tem ima pi-lot, ki je v zadnjih dveh dneh sestrelil 15 sovražnih letal. Potruljiranje naših letal nad severno Francijo in Belgijo se je na-daljevalo, pri čemer je bilo zbitih na tla veliko število sovražnih letal. Ob priliki zopetnega zavzetja Arrasa so naši lovci napadli sovražna letala, ki so v veliki pre-moči podpirala svoje tankovske odrede. Pri tem je eskadrilja štirih Hurricaneov na-

padla 20 sovražnih letal ter zbil 2, nato je napadla eskadriljo 10 letal ter zbil 4. LONDON, 24. maja. Reuter. Angleško letalsko ministrstvo javlja: Ves včerajšnji dan je naša letalska sila aktivno sodelo-vala v bojih na frontah in v okupiranem ozemlju, pa tudi globoko v Nemčiji sami. Bombniki RAF so bombardirali nemške čete, tanke in oklopne divizije v južni Bel-giji, a v severni Franciji so se zlasti ak-tivno udeleževali severno od reke Aisne. Pri tem so zmetali na glavno poveljstvo sovražne oklopne divizije nad sto bomb. Nadaljevanje na 2. strani!

Francoska vojna poročila

PARIZ, 24. maja. Havas. Sinočni fran-coski vojni komunikate se glasi: Tekom dneva so divjali na severu številni boji. Naše predhodnice so zopet zavzele pred-mestja Amiensa. Silovito nemško artille-rijsko obstreljevanje vzhodno od tod do Sedana je ostalo brez uspeha. Naše letal-stvo noč in dan z bombami zasipava so-vražno črto in ozadje. Našim lovcem se je posrečilo nagnati v beg štiri skupne sovražnih letal po 20 enot. Pri tem so Nemci izgubili 8 letal. Vsa naša letala so se vrnila v svoje baze.

PARIZ, 24. maja. Havas. Vojaški stro-kovnjak je davi ocenil položaj sledeče: Situacija v severni Franciji ostaja nade-žna. Najbolj na zahodnem koncu. Nemcem se je posrečilo v skladu z njihovo znano taktiko z oklopnimi od-delki posamlje doseči obalo. En tak so-vražni oddelek je dosegel Boulogne-sur-Mer. Podvzeti so bili nemudoma koraki, da se ti sovražni oddelki uničijo. Na črti ob Sommi do Sedana so v teku hudi boji. Angleško letalstvo tudi danes z nepre-stanimi nizkimi poleti napada nemške od-delke v ozadju. Angleške bombe so po-gnale v zrak številne sovražne trone in municijske kolone. Z juga se je Franco-zom posrečilo zavzeti predmestja Amien-sa. Morala francoskih čet se je zadnje dni zelo popravila. Nemška propaganda ni-ma več želenega efekta. Tako je nemški radio zadnje dni razširjal vesti, da se misli francoska vlada preseliti v Kanado, a par dni za tem je že javljal, da misli vlada iti v španski Irún, včeraj pa je jav-ljal, da bo francoska vlada v Clermont-Ferrant. Neresničnost teh vesti je oči-vdna.

PARIZ, 24. maja. Havas. Vojno poro-

čilo posebno pohvali dve eskadrilji fran-coskih letal, ki sta odločno posegli v boje. S hitrostjo 600 km na uro sta drveli eskadrilji nad neko sovražno motorizirano kolono v Belgiji in jo zasuli z bomba-mi. Na cesti so zaradi eksplozij streliva nastala velika žrela. Nemci so se umak-nili v gozdove, kamor so jih letala zasle-dovala. Na drugem kraju so letalci vrgli v zrak most, po katerem je vprav kora-kala večja edinica sovražnikov.

Obletnica vstopa Italije v svetovno vojno

Danes slavi Italija 25. obletnico vstopa v svetovno vojno — Mussolini ne bo govoril — Ciano se je vrnil iz Albanije — Odlikovanje maršala Goeringa — Italijansko-japonsko prijateljstvo

RIM, 24. maja. Ass. Press. Danes sla-vi Italija dan 25. obletnice njenega vstopa v svetovno vojno. Zatrjevalo se je, da bo Mussolini danes odpotoval v Neapelj, kjer naj bi tudi govoril. Ta govorica se je iz-kazala kot neresnična.

RIM, 24. maja. Stefani. Listi pišejo o 25. obletnici vstopa Italije v svetovno vojno, da je to pomenilo začetek naclo-nalne revolucije naroda. Fašistična Italija se je rodila v vojni, ustvarjene so njene zemljepisne meje, toda ne povsod. Bo-riti se še mora, da najde prostora za svo-je ljudi in industrijo. Z ustvaritvijo im-perija je pa Italija naletela na hegemonijo dveh zahodnih demokracij. V sedanjem sporu je Italija na strani narodno-sociali-stične Nemčije, plše »Popolo d'Italia«.

RIM, 24. maja. Diplomatski urednik agencije Stefani piše v zvezi s proslavo 25-letnice vstopa Italije na strani antante

v vojno, da »Italijanski narod ne more pozabiti, da je v četrto stoletje po vojni naletel od strani bivših zaveznikov le na zapostavljanja. Svetovna vojna je pome-nila za Italijo novo etapo v zedinjevanju naroda. Potem je prišlo drugače, izgo-varjale so se razne fraze na račun Italije. Zdaj prihajajo odločnejše besede, vse te pa na račun izdaje zaveznikov.«

TIRANA, 24. maja. ATA javlja: Po ogledu javnih naprav je grof Ciano do-spel v Tirano, kjer ga je prebivalstvo navdušeno pozdravilo. Neprestano se je vzklikalo kralju in cesarju Italije ter Mussoliniju. Po obisku pri višjih oblasteh so bile prirejene velike manifestacije. Pred Ciano je defilirala množica nad 10.000 kmetov iz Skadra in okolice, ki so nosili table z napisi o uspehih faši-stičnih javnih del v Albaniji. Po sveča-nosti se je grof Ciano z letalom vrnil.

RIM, 24. maja. DNB. Italijanski vele-poslanik Alfieri je izročil osebno na boji-šču maršalu Göringu najvišje italijansko odlikovanje, red Anunciate. Alfieri je imel ob tej priliki dolg razgovor z Gö-ringom. Göring je bil odlikovan ob pri-liko obletnice podpisa nemško-italijanskega pakta.

RIM, 24. maja. Stefani. Duce je sprejel šefa japonske delegacije, ki mu je izročil poslanico predsednika tokijske vlade. V njej poveličuje preizkušeno prijateljstvo med obema državama. Japonska ne bo nikoli pozabila pomoči, ki ji jo je nudila Italija v trenutku, ko si je Tokio priza-deval, utrditi svoj položaj na vzhodu Azi-je. Japonska gleda v teh resnih dneh z velikimi simpatijami na napore italijan-skega naroda za izgraditev imperija in želi, da bi zastavljene naloge Rima v polni meri uspele.

Mobilizacija vseh sil Anglije

Z najradikalnejšimi zakoni je stavljeno vse zasebno premoženje in vse delo v službo in pod kontrolo države — Razveljavljena 1000 let stara ustavna določila

LONDON, 24. maja. Reuter. Obe angleški zbornici sta v soboto sprejeli zakon o kontroli nad zasebnim lastništvom. Novi zakon določa, da morajo biti vladi popolnoma na razpolago vsi produkcijski viri, ki so potrebni za obrambo. Zakon obsega tako podjetja sama kakor tudi vse nameščenstvo in delavstvo. Zakon velja za dve leti. S tem je uvedena najstrožja državna kontrola nad vsem zasebnim imetjem in nad vso produkcijo.

LONDON, 24. maja. Na podlagi pooblastil, ki jih je dal parlament vladi glede državne kontrole nad zasebno lastnino, je delovni minister Bevin izdelal načrte, po katerih se takoj izvede reorganizacija vojne proizvodnje ter mobilizacija in razporeditev razpoložljivih delovnih sil. Za jutri je sklicana posebna seja eksekutive vseh sindikatov, katere se bo udeležil v imenu vlade Churchill ali pa Bevin.

LONDON, 24. maja. Reuter. Minister za javno varnost Anderson je predložil novi zakon o velezdaji v vojni. Po novem zakonu je določena smrtna kazen za vse one v Angliji bivajoče tuje državljane, ki zagrešijo kako izdajalsko ali vojniško delo. Smrtna kazen je dalje določena tudi za vse one tuje, ki pridejo v Anglijo z namenom vohunstva ali kakšnega drugega sovražnega udejstvovanja.

LONDON, 24. maja. Reuter. Novi zakon o zirednih pooblastilih vladi, s katerim se tej stavlja na razpolago celokupna telesna, delovna, materialna in finančna sila angleškega naroda je revolucionaren ne le po angleških pojmi, marveč tudi po splošnih, saj predstavlja ta akt praktično državni kapitalizem, kakor ni manjši celo v Rusiji. Veljavnost tega zakona je vsekakor omejena na 2 leti. Včerajšnje »Times« poudarjajo, da je besedilo na navadni polj papirja, ki je zadobilo obvezno moč v pičlih 2 in pol urah, raz-

veljavilo ustavna določila kakor so se udrila v teku enega celega tisočletja. Angleški narod rad žrtvuje v tej kritični uri vse pridobljene pravice za to, da si jih na ta način, ko mine huda ura, zopet pribori. S tem zakonom je mobilizirana celokupna sila naroda, ki stavlja vladi na razpolago vse svoje sile, delo in premoženje. Določila tega revolucionarnega zakona veljajo enako za uboge in bogate, za ženske kakor za moške, za mlade kakor za stare. Ako se upošteva neizmerno bogastvo angleškega naroda ter njegovih bank in velebank, more človek šele zadobiti predstavbo kaj ta zakon komeni. Vsa ta denarna sredstva bodo stavila v pogon celokupno industrijo, ki bo delala noč in dan, ob nedeljah in praznikih. K delu bodo pritegnjeni moški in ženske, staro in mlado, brez ozira na stan in poklic. Maily Mail pravi: To je odgovor angleškega naroda na pretečo nevarnost.

Nadaljevanje s 1. strani!

ter zbili na tla 40 sovražnih letal. V južni Belgiji so z direktnimi zadetki pogladi v zrak sovražni municijski vlak, uničevali ceste, rušili mostove in s strojnimi obdelovalni nemške oddelke. Zlasti so trpele železniške proge v nemškem ozadju. Skupina Blenheimov je zasipala sovražno kolono v dolžini 600 jardov z bombami in zaznamovala same direktne zadetke. Prav tako so naši bombniki direktno zadeli dva vojaška vlaka severno od Aache- na ter aerodrom v Haagu. Nekemu britskemu bombniku se je posrečilo priti celo do Leipziga, kjer je uničil električno centralo v Rottu.

GAMELIN NI IZVRŠIL SAMOMORA

LONDON, 24. maja. Reuter. S francoske strani odločno zanikujejo vse nemške vesti, da je general Gamelin izvršil samomor. Prav tako tudi ni res, da bi bil vrhovni poveljnik angleških čet, general Gort, odšel iz Francije v Anglijo.

NORMALNI ODNOSI MED FINSKO IN RUSIJO

HELSINKI, 24. maja. DNB. Finski predsednik Kallio je včeraj sprejel sovjetskega poslanika v sprejemno avdienco. S tem so normalni diplomatski odnosi med Sovj. unijo in Finsko zopet postavljeni.

ANGLIJA — RUSIJA

LONDON, 24. maja. Reuter. Podtajnik za zunanje zadeve Butler je včeraj popoldne v parlamentu na posebno vprašanje odgovoril, da je angleška vlada na rusko noto o počasnem poteku angleško-ruskim trg. pogajanj nemudoma podvzela korake, da se trgovinski odnosi med Anglijo in Rusijo izboljšajo.

RUSKO-FINSKA MEJA DOLOČENA
HELSINKI, 24. maja. DNB. Finsko-sovjetska obmejna komisija je končala svoje delo.

DOMAČA OBRAMBA V KANADI
OTTAWA, 24. maja. Reuter. Notranje ministrstvo je ustanovilo domačo obrambo, ki bo čuvala javna poslopja.

EPPOVA ZAHVALA MUSSOLINIJU
RIM, 24. maja. Stefani. Maršal Epp je poslal Mussoliniju naslednjo brzojavko: »Iskreno se vam zahvaljujem za prisrčen sprejem in želje, ki so bile izražene ob priliki visokega odlikovanja s strani vladarja. Vaši tovariški izrazi simpatij so me ganili, pomenijo močno okrepitev prijateljstva med obema državama.«

NOVA SOVJETSKA ODLIKOVANJA
MOSKVA, 24. maja. TASS. Predsedništvo vrhovnega sveta je odločilo, izdati zlato medaljo za odlikovanja, ki bo ime- lo pozlačen srp s kladivom. Odlikovani bodo s tem vsi, ki so se posebno izkazali na socialnem področju. Izdelan bo tudi red s srebrnim srpom in kladivom na petokraki zvezdi.

Mariborska napoved. Spremenljivo in oblačno vreme. Včeraj je bila najvišja temperatura 21,6, danes najnižja 12,0, opoldne 19,5.

Izdajalci v Angliji in Franciji

LONDON, 24. maja. Reuter. Takoj za zakonom o izrednih pooblastilih vladi je bil predvčerajšnjem sprejet zakon o uvedbi smrtni kazni za spijonažo, včeraj pa je bil sprejet zakon o smrtni kazni za izdajo. Že tekom večera je odredilo notranje ministrstvo aretacijo fašističnih voditeljev sira O. Mosleya in Thompsona, dalje konservativca kapetana Rasmaya in Becketta. Prav tako je bila uvedena stroga kontrola nad vsemi begunci iz Belgije in Holandske in je bilo 20 aretiranih.

LONDON, 24. maja. Reuter. Poslanec Archibald Ramsay je bil prijet in odpeljan v zapor. Proti njemu je uvedeno kazensko postopanje po zakonu o zaščiti države. Stotnik Ramsay je zet lorda Gormenstona, ki je za časa svetovne vojne služil v gardi. Od leta 1931 je član konservativne stranke.

LONDON, 24. maja. Reuter. V zvezi z aretacijo vodje angleških fašistov Mosleya in še osmih drugih odličnikov poročajo, da so našli na njih stanovanjih ter

na sedežu stranke zelo obremenjen material, letake in brošure. Med brošurami je bila tudi ena Mosleya, kjer agitira za sklenitev miru.

LONDON, 24. maja. Reuter. Listi odobravajo energične korake vlade, ki je pozaprla fašistične voditelje. Po tem, kar se je primerilo na Norveškem in Holandskem, ni mogoče, da bi se zahrbtni sovražniki svobodno gibali po angleških tleh. »Daily Mail« zahteva podobne ukrepe proti komunistom. »Holandska je padla v petih dneh samo zato, ker ni bilo notranje- ga zaupanja, ki so ga izkoristili razni izdajalci. To se v Veliki Britaniji ne sme ponoviti. Nemčija nas tudi v zaledju ne sme premagati.«

PARIZ, 24. maja. Ass. Press. V Franciji je bila izvršena cela vrsta aretacij komunistov, ki so delovali proti državi v korist sovražniku. Ugotovljeno je, da so vršili sabotažne akte tudi neposredno na bojišču.

Cabiati napoveduje napad na Anglijo

RIM, 24. maja. Stefani. Italijanski tisk komentira zadnji razvoj dogodkov na bojišču in vojaški strokovnjak general Cabiati meni, da so Nemci s zasledbo francoske obale ob Kanalu prišli do možnosti, da bodo v najkrajšem času lahko izvedli napad na samo Anglijo. Z zasledbo kanalskih luk bo postala Nemčija gospodarica obalnih oporišč od Trondhjem do Abbe-

villa. Za napad na Veliko Britanijo že ima jo Nemci organizirano posebno armado 50.000 mož, ki bodo po zraku prenešeni na angleška tla. Nemška transportna letala bodo spremljali bombniki in lovski letala. Akcijski radij transportnih letal znaša 600 km. Še prej, pravi Cabiati, pa hoče Nemčija razbiti francosko vojsko, katere sile so še vedno zelo močne.

Republikanski pogoj za vstop v vlado

WASHINGTON, 24. maja. Stefani. Vođa republikanske stranke Landon je izjavil, da bo republikanska stranka sodelovala v vladi samo pod pogojem, ako Roosevelt izjavi, da ne bo več kandidiral v tretjič za predsednika. V zvezi s tem je izjavila neka odlična osebnost iz prezl-

dentove okolice, da je Roosevelt preveč zaposlen z vprašanji državne obrambe, da bi mogel posvečati večjo pažnjo volilnim vprašanjem. V političnih krogih pa smatrajo, da je popolnoma gotovo, da bo Roosevelt tudi še tretjič kandidiral za predsednika.

Churchillova izjava o položaju

LONDON, 24. maja. Havas. Na seji parlamenta je imel predsednik vlade Churchill govor, v katerem je poudaril, da se bijejo hudi boji okrog Boulogne sur Mer. O izidu teh bojev je še prezgodaj govoriti. Položaj je zelo resen, operacije vodi sam Weygand, ki hoče rekonstruirati zavezniško fronto. Množice beguncev zelo otežkočajo operacije in je težko izvesti napade na sovražnika.

LONDON, 24. maja. Reuter. Ministrski predsednik Churchill je včeraj zgodaj zjutraj podal izjavo, po kateri je odletel generalissimus Weygand na fronto, kjer sebojno vodi operacije tik za linijami. Popoldne je Churchill objavil, da se je sovažnim oklopnim oddelkom posrečilo priti ta hrbet zavezniških čet ter tako predreti do obale. Abeville je v sovražnih rokah. Stojimo pred boji ob obali in si ne za- krivamo nevarnosti tega dejstva. General

Weygand je že podvzel korake, da se fronta konsolidira.

LONDON, 24. maja. Havas. Londonski vojaški krogi so po Churchillovi sinočnji izjavi smatrali, da je položaj v severni Franciji resen, ne pa nepovoljen. Listi poudarjajo veliko spretnost in nagle odločitve generala Weyganda, ki skuša s hitro prilagoditvijo dogodkom onesposobiti nasprotnika. Oddaljenost nemških motoriziranih sil od preskrbovalne baze spravlja nasprotnika v vedno težji položaj, zavezniško letalstvo pomaga, da so sovražne edinice ovirane pri prediranju, dokler se zavezniške sile ne razpostavijo za odločilni sunek.

DANES GOVORI TURŠKI PREMIER

ANKARA, 24. maja. Stefani. Danes bo imel predsednik turške vlade Refik Saydam velik govor o položaju Turčije.

Francoski listi o vzrokih nemških uspehov

PARIZ, 24. maja. Havas. Listi se bavijo z varnostnimi ukrepi v Angliji ter ugotavljajo, da je položaj v Maginotovi črti varren. Treba je le z vsemi silami ustaviti nemško prediranje ob obali Rokavskega kanala. Sovražni uspehi so posledica nepopolne mobilizacije zavezniškega materiala in vojnih sredstev. Velika Britanija daje ogromne napore v sedanjih trenutkih, naglo se gradijo zaklonišča in pripravlja obramba njene obale.

Kanadska letala za Anglijo

OTTAWA, 24. maja. Reuter. Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je obvestil parlament, da je vlada ponudila londonski vladi, da pošlje v Evropo letala, ki jih ima kanadska vojska. Kanada bo storila vse, da bo čimbolj povečala svojo vojno industrijo in naglo zalagala Veliko Britanijo.

ZA VOJNO OBVEZNOST V AMERIKI

NEW YORK, 24. maja. Agenzia Stefani. Največja telovadna organizacija USA National Education Board je naslovila na predsednika peticijo, naj se v USA takoj uvede splošna vojna obveznost.

PREPOVED OBOROŽENIH LADIJ NA DONAVI

BUKAREŠTA, 24. maja. Havas. Mednarodna podonavska komisija je sklenila, da se še strožje izvaja prepoved plovbe oboroženih ladij po Donavi.

GOVOR ANGLEŠKEGA KRALJA

LONDON, 24. maja. Havas. Kralj Jurij VI. bo imel danes, ob priliki proslave cesarstva imperija govor, ki ga bodo prenašale radijske postaje ob 21. uri.

Splošna mobilizacija v Romuniji

BUKAREŠTA, 24. maja. Havas. Romunija je v zadnjih dveh dneh pozvala pod orožje novih 350.000 mož, to je skoro vse rezerviste. Praktično je izvedla Romunija splošno mobilizacijo. Kot vzrok za ta ukrep navajajo podobne ukrepe v neki so-

sedni državi. Mišljena je tu Madžarska, ki je prejšnjo nedeljo postavila dva nova armadna zbora.

BUKAREŠTA, 24. maja. Havas. Ob severni madžarski meji je zbranih 30 sovjetskih divizij.

Polet ameriških bombnikov v Evropo

LONDON, 24. maja. Reuter. Včeraj opoldne so prispeli preko Oceana prvi težki bombniki iz USA. Za polet preko Oceana so potrebovali 12 ur. Piloti so izjavili, da jim sledi cela reka letal. Ameriške bombnike morajo zaradi določil nevtralizirane zakona po zemlji spraviti v Kanado, od koder šele odlete preko Oceana v Anglijo.

NEWYORK, 24. maja. Havas. »New York Times« pišejo, da so zavezniški od začetka vojne naročili v USA 6100 letal, 2300 od teh so jih že prejeli, 4000 jih bo še poslanih. Ameriško javno mnenje odobrava prodajo letal zaveznikom, zdaj je za to politiko washingtonske vlade že 51 odstotkov ljudi, še nedavno jih je bilo le 30 odstotkov.

Ameriško mnenje se spreminja

NEW YORK, 24. maja. Havas. Po vsej Ameriki se sliši vedno več izjav vidnih mož, ki izražajo simpatije zaveznikom. Tako je bivši prezident Hoover, ki pa je v opoziciji, na mladinskem kongresu opozorjal mladino, naj vadi duha in telo, da bo znala braniti svobodo. Državni podtajnik vojnega ministrstva general John-

son je dejal, da se je vojna praktično že razširila na zahodno poloblo, kajti holandska vzhodna Indija in Grenland pripadata državam, ki so v vojni, nahajajo pa se te posesti na zahodni hemisferi. Svaril je pred delovanjem pete kolone ne le USA, marveč tudi vse ostale ameriške republike.

Novice

Konjunktura lesa in starega železja

Naše železniške postaje so precej oživele. Predvsem vidiš cele vlake natovorene z lesom. Danes je prava konjunktura za les. Cene lesu so se v zadnjem času silno dvignile. Tako vidimo, da so poskočile celo za 150—200% in so danes dosegle ono višino, ki je bila takoj po vojni.

Ni torej čudno, da hoče vsak posestnik gozda izkoristiti to konjunkturo in s prodajo lesa postaviti celotno svoje gospodarstvo v stabilno stanje. A zavedati se moramo da taka nenadna konjunktura, ki res lahko nudi gospodarjem neko oporo, navadno napravi več škode našemu gospodarstvu, kakor pa koristi. To vidimo v tem, ker se naši gozdovi trebijo brez usmiljenja. Poglejmo danes našo lepo Dravsko dolino, natrpana je z lesom. Isto je s Savinjsko dolino. A naše Pohorje in naš lepi Kozjak postajata iz dneva v dan bolj gola in tam, kjer so prej šumeli lepi temni gozdovi, se pojavljajo gole jase, brez drevja in brez vsake kulture. Naši ljudje se v dobi take lesne konjunkturi premalo zavedajo posledic tako intenzivnega izsekavanja, se premalo zavedajo, da lahko bodočnost prinese našim lepim zelenim gozdom isto usodo, kakršno so doživeli prebivalci sedanjega golega in pustega Krasa. Gospodar, ki danes živi na gozdnem posestvu ne misli, kaj bo sekal in od česa bo živel njegov naslednik,

če bo on posekal ves gozd in ga ne bo zasadil z novim drevjem. To manjso po stalnem sekanju bi bilo treba zaježiti. Zdi se nam vsem, da je v naših gozdnih posestnikih premalo ponosa, premalo ljubezni in skoraj nič spoštovanja do te kulture. Vse več teh lastnosti so imeli naši predniki, ki so gozd ljubili in je morala biti velika sila, da se je gospodar odpravil v gozd in posekal drevo. Pomislimo, če bi ti naši predniki tako gospodarili po naših gozdovih, kakor se gospodarji sedaj, kaj bi pa preostalo sedanjim lastnikom?

Ta manija po sekanju gozdov se je prenesla tudi v Slovenske gorice in na Mursko polje, kjer so gozdovi bolj redki in je do sedaj sekira bolj prizanašala stoletnim hrastom in drugemu drevju. A sedaj je začela tudi tu sekira peti svojo uničujočo pesem. Stoletni hrasti debele bukve, bori in smreke padajo in lesni prekupčevalci imajo obilo posla, železnica pa prevažna les, bodisi proti severu, bodisi proti jugu. Naša lepa pokrajina pa izgublja svojo lepo vabljivo lice in vsi se sprašujejo: »Kaj bo potem, ko ne bo več lesa?« Bog ve kaj bo!

Glede tega brezumnega izsekovanja bi se moralo z ostrili in učinkovitimi ukrepi napraviti enkrat za vselej konec. Za vsako posekano drevo, bi se moralo zahtevati zasajeno drugo, tako, da bi povr-

šina gozda pri nas ostala neizpremenjena. A, če pomislimo, da rabi za rast tako drevo desetletja, bomo šele videli, kako škodo delamo sami sebi in našemu narodnemu gospodarstvu sploh.

Poleg lesa ima danes veliko konjunkturo staro železo. V vsaki vasi najdemo cele skupine zbiralcev starega železa in trgovci imajo polne zaloge razne železne ropotije. Ljudi se je že danes prizela neka mrzlota in vse zbira staro železo, pri tem pa večkrat ne mislijo in ne ločijo one moralne osnove: »Kar je mojega in kar je tvojega.« V tej mrzlici zgine vse kar je železnega in niti pokopališča niso varna pred takimi vnetimi zbiralci.

Eno dobro lastnost pa ima vendar ta konjunktura in sicer to, da so naši ljudje na podeželju vsaj malo očistili svoja podstrešja, kote in okrog hiše, kjer je bilo vse polno razne take neuporabne navlake. Za vse to so danes izkupili vsaj par dinarjev, brez katerih bi bili, če bi ta navlaka še dolgo rjavela okrog. Tako vidimo dnevno na naših podeželskih postajah nakladati cele vagone starega železja, ki ga potem odvažajo na vse strani. Pri tem so pa imeli mnogi nakupovalci precejšnje dobičke, ker kmetje in kočarji niso vedeli za pravo ceno in so nakupovali po zelo nizkih cenah, dočim so prodajali po zelo ugodnih cenah. Var

14 dni vendar dobimo tudi na tej lepi ulici v središču mesta valjan asfaltni tlak, kakršen je na Ilirski ulici.

Ptuj

p Maturanti so končali šolo... Osma se je izkazala kot malokdaj, saj ima 7 maturantov pogoje za oprostitev ustreznega izpita. Nobeden ni padel. Ponavljalnih izpitov je le nekaj. Letos se ni izvršila predaja osme sedmi po običajnih pravilih t. j. predaja zastave, reda kosmatega osla in stranišnega ključa. Medtem pa beleži četrti slabe uspehe, v kateri jih je precej padlo. V splošnem je zavladalo med dijastvom že počitniško razpoloženje, kar je soditi po tem, da jih je videti vedno več sprehajati se po ulicah, parku in mični okolici.

Pomagaj jetičnemu bratu!

Še vedno je jetika bolezen, ki zahteva največ smrtnih žrtev med našim ljudstvom, posebno pa med doraščajočo mladino. To je dejstvo, ki napram njemu ne smemo zapirati oči. Zdravstvena oblast stori od leta do leta več, da bi omilila bedo, ki jo povzroča jetika v širših slojih našega ljudstva. Vendar pa razpoložljiva sredstva žal ne zadoščajo, da bi mogli nuditi vsem bolnim varno zatočišče in možnost zdravljenja in da bi odvrčali od vseh zdravih nevarnost okuženja.

Ako hočemo zmagati v borbi z jetiko, ako hočemo odpraviti jetiko kot ljudsko kugo, tedaj je najkrajša in najzanesljivejša pot do cilja, da pomaga vsak po svojih močeh. Geslo letošnjega protituberkuloznega tedna je, skrbeti za zdravljenje siromašnih jetičnih Slovencev ter v to svrhu z izdatnimi denarnimi prispevki ustanoviti primeren sklad.

Sredi protituberkuloznega tedna smo. Prireditve, predavanja, denarne zbirke, vse kar bo v tem tednu storjenega za

Znojenje rok in nog

je zelo neugodna stvar posebno poleti. Da se izognete tej neugodnosti, vzemite 1 stekleničico vode in 1 škatlo praška proti znojenju rok in rok. — Izdeluje lekarna

Mr. L. GAYER, ZAGREB, Heca 79.

S SLOVENSKO PESMIJO NA MEJO

Peovski zbor društva Tabor iz Ljubljane je priredil dva jako uspela koncerta na meji. V nedeljo je najprej v lepi pičeti svečanosti položil venec pred Vilharjevim spomenikom v Planini ter zapel nekaj prigodnih pesmi, popoldne je nastopil zbor v sokolski dvorani v Planini, zvečer pa v Dolnjem Logatcu. Zbor je bil odlično razporejen ter je pod večšim vodstvom pevovodje Janka Gučka žel burne aplavze. Žal obisk v Dolnjem Logatcu ni bil preveč razveseljav.

o Slovenska pesem na meji. Preteklo soboto so priredila pevska društva meddruštvenega odbora iz Murske Sobotice pod vodstvom sodnika g. Grma v Gornji Radgoni lepo uspelo koncertno prireditel. Majhno posojilnično dvorano je napolnilo številno lepe slovenske pesmi željno občinstvo do zadnjega kotička. Prireditelji so bili nagajeni z dolgotrajnim aplavzom in željo, da nas kmalu zopet posetijo.

o Utopljenec v Ščavnici. Od 7. maja pogrešan posestnikov sin Jakob Domajnko iz Terbegovec je bil najden v potoku Ščavnica, ko je voda nekoliko padla. Na truplu ni bilo najti nikakih znakov nasilja, ter domnevajo, da je pokojnik zabredel v vodo v vinjenem stanju. Pokopan je bil na pokopališču pri Sv. Juriju ob Ščavnici.

o V nasprotju z vestmi, ki so jih v zadnjem času objavili nekateri listi, sporoca nemški konzulat v Ljubljani, da se izvoz motornih vozil vseh vrst iz Nemčije prej ko slej neizpremenjeno vrši.

o Smrtno se je ponesrečil 22-letni kolesar Cerne v Mokronogu. Privozil je v trg po strmini z velikansko brzino ter priletel z vso silo v hišo pekovega mojstra Saslja, tako da si je razbil lobanjo in v nekaj hipih izdihnil.

o Ubeglega kaznjena Vladislava Mežka iz kaznilnice v Mariboru so prijeli v Prezrenjah pri Podnartu. Ko sta ga orožnika hotela legitimirati, je začel bežati, šele s pomočjo poljskih delavcev sta ga ujela. V nahrbtniku je imel precej nakupljenih stvari ter je priznal že več tatvin.

Enotne cene mesa

Ban dr. Natlačen je izdal odlok, po katerem se odredijo enotne cene mesa, ki veljajo hkratu tudi kot maksimalne cene za vso banovino.

Te cene so naslednje: govedina prve vrste od 14 do 16 din kg s 25% priklado kosti, pljučna pečenka brez kosti do 22 din, govedina druge vrste od 12 do 14 din s 25% priklado kosti, pljučna pečenka brez kosti do 20 din; teletina od 14 do 16 din z do 30% priklado kosti, brez kosti do 24 din; svinjina od 16 do 18 din, slanina in salo do 10 din, mast do 22 din. Te cene veljajo za področja mestnih ob-

čin Ljubljana, Celje, Maribor in Ptuj ter še nekatere podeželske občine, med drugimi: Žalec, Teharje, Slovenjgradec, Šoštanj, Slovenske Konjice, Vitanje, Šmarje pri Jelšah, Kamnica pri Mariboru, Studenci, Radvanje, Pobrežje, Košaki, Slov. Bistrica, Sv. Lenart v Slov. goricah.

V ostalih krajih banovine se morajo računati za 1 din pri kg nižje cene od zgoraj navedenih. V Ljubljani pa se smejo računati za 1 din višje cene.

S to naredbo so razveljavljene vse dosedanje splošne in posebne odobritve cen mesa in masti.

Celje

Gostovanje ljubljanske opere

Mestno gledališče v Celju bo priredilo v počastitev slave 39. pešpolka v Celju v torek, 28. t. m., ob 20. uri vpriporitev Foersterjeve narodne opere »Gorenjski slavček«. Gostovala bo ljubljanska ope-

ra. Predstava je izven abonmaja. Občinstvo je vabljeno, da se udeleži te narodne proslave v čim večjem številu. Vstopnice so v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

c Upokojen je na lastno prošnjo iz zdravstvenih razlogov pešad. kapetan I. kl. g. Franjo Toš v Celju.

c Seja celjskega mestnega sveta bo v petek, 31. t. m., ob 18.30. Na dnevnem redu so poročila odborov.

c Fantovsko razračunavanje. 18 letnega delavca Alojza Bobka iz Zg. Pristave pri Konjicah je v prepiru sunil z nožem v levo pleče in mu zlomil tudi desno roko delavec Jurij Bobik. Poškodovanca so oddali v celjsko bolnišnico.

c Puška se mu je sprožila. 19 letni rudar Stanko Bezgovšek iz St. Jurija pri Hrašniku je pregledoval puško, ki se je sprožila. Obstrelil si je levo koleno in levo roko.

c Z voza je padla med vožnjo 30 letna dekla Zorko Marija iz Košnice pri Celju in si zlomila desno nogo.

c Razne nesreče. 20 letni sin malega posestnika Franc Perkauš iz Rogatec je padel in si zlomil levo roko. — 82 letna obča reva Terezija Vrečer iz Celja je padla na Cankarjevi cesti in si zlomila levo nogo. — 52 letno ženo voj. invalida Terezijo Slameršek iz Celja je povzeli neki kolesar in jo hudo poškodoval po levi nogi. — Vsi se zdravijo v celjski bolnišnici.

c Smrtna kosa. V bolnišnici sta umrla 65 letna delavčeva žena Kuzman Marija iz Gaberja pri Celju in sin občinskega tajnika Janez Robar iz Rogatec. Na Mariborski cesti je umrla lastnica avtolakse Kokalj Antonija.

c Celjski Sahovski klub igra drevi prvi del svojega brzoturnirja za prvenstvo v mesecu maju. V prvi skupini igrajo lahko vsi, ki niso glavni igralci OSK. Prijave se sprejemajo do pričetka turnirja ob 20.

c Koncert vojaške godbe v prid Protituberkulozni ligi bo jutri od 18. do 19. pred kolodvorom.

c Iz vojaške službe. Podpolkovnik g. Josip Krasnik, dosedanji namestnik poveljnika vojaškega okrožja v Celju, je zapustil naše mesto in odšel na svoje novo službeno mesto v Veles. Gospod podpolkovnik je služboval v Celju 13 let in je bil v vseh krogih splošno priljubljen.

c Zasebni avto je v sredo zvečer zadel v Prešernovi ulici nekega gospoda. Slednji je dobil le lažjo poškodbo na nogi.

c Telovska procesija se je včeraj vršila zelo slovesno. Udeležili so se je zastopniki vojaških in civilnih oblasti ter velika množica občinstva. Pri procesiji, ki jo je vodil opat g. Peter Jurak v veliko asistenco, sta igrali dve godbi, vojaška in železničarska. Solska mladina se je zbrala pri zadnjem blagoslovu na Glavnem trgu. Dve častni četi vojaštva sta oddali pri evangelijih počastne salve.

c Moško truplo brez glave so našli v gozdu pri Dramljah. Komisija je ugotovila, da je to 27 letni poljski delavec Dominik Hrašenšek od Sv. Uršule, ki je končal življenje s samomorom najbrž tako, da si je vtaknil v usta dinamitno patrono, ki mu je glavo popolnoma razrgala.

c 2240 dinarjev je izvalil od bolnikov v hiralnici v Vojniku na goljufiv način neki 34 letni Viljem Dular. Sedaj je neznano kam izginil. Zasedujejo ga oblasti.

Ljubljana

a Varnostno cepljenje proti davici je odredilo mestno poglavarstvo na podlagi zakona o zatiranju nalezljivih bolezni in odredbe kr. banske uprave. K temu obveznemu cepljenju je treba pripeljati vse otroke od dopolnjenega drugega leta do dopolnjenega 10. leta starosti. Cepljenja bodo oproščeni le tisti otroci, ki bo pri njih uradna zdravniška preiskava ugotovila upravičen vzrok oprostitve. Cepljenje šolske mladine bo v šolskih prostorih, predšolsko mladino pa je treba pripeljati k prvemu cepljenju v dnevih od 27. maja do 6. junija na mestni fizikat v Mestni dom od 9. do 11. dopoldne in od 16. do 18. popoldne. Neopravičen izostanek ali prekinitev obveznega cepljenja bosta po zakonu strogo kaznovana.

a Za profesorja verouka na III. realni gimnaziji v Ljubljani je imenovan Janez Oražem.

a Gajevo ulico bi bili v najkrajšem času že pričeli asfaltirati ter ji napravili tudi betonske občestne kačunje od Tyrševe ceste do Gledališke ulice, toda današnja licitacija za oddajo del zaradi izrednih razmer ni bila uspešna in je zato mestna občina takoj razpisala novo licitacijo v skrajšanem roku, da naposled z zamudo

Dr. Maček

o občinskih volitvah na Hrvatskem

»KOALICIJA HSS IN SDS JE ODNESLA NA HRVATSKEM 90% ZMAGO«

Podpredsednik dr. Maček je na vprašanja beograjskih novinarjev podal naslednjo izjavo: »Menim, da občinske volitve ne morejo biti merilo za presojanje politične moči te ali one stranke med narodom. Kajti, pri teh volitvah odločajo tudi mnoge nepolitичne komponente lokalnega in osebnega značaja. Zato sem v okrožni organizaciji HSS dal tej svoji misli tudi izraz. Medtem so pa našlo številni nasprotniki sporazuma med Srbij na Hrvatskem polzkušali, izkoristiti volitve za svoje politične cilje. Še več, postavljali so volivcem vprašanje, naj glasujejo, ali odobravajo sporazum, ki sva ga sklenila Cvetković in Jaz, ali ne. Po volitvah morem z zadovoljstvom iz-

javiti, da je koalicijska HSS in SDS odnesla na Hrvatskem 90% zmago. Pri tem se posebno izraža, da je Samostojna demokratska stranka dobila večino vseh Srbov na Hrvatskem. Izraziti nasprotniki sporazuma se niso upali pod svojo firmo niti pokazati, nego so nastopili pod nazivom zajedniške, izvenstrankarske srbske liste ter dobili 4% vseh občin. Če pomislimo, da živi na Hrvatskem okrog 20% Srbov, pomeni, da se je proti sporazumu izjasnila le ena petina Srbov. Ničim zahteval politične bitke na občinskih volitvah, če so jo pa nasprotniki sporazuma hoteli imeti, mislim, da so toliko pametni, da bodo zdaj iz me vzeli nauk.«

Maribor

Protijetični dispanzer v boju proti jetiki

Začetkom tega leta se je državni protituberkulozni dispanzer, ki je do sedaj posloval v prostorih ambulaterije za pljučne bolezni ekspozitive OUZD v Mariboru, preselil v lastne, na novo adaptirane prostore v Zdravstvenem domu Koroševa 3. S tem je dispanzer dobil primerne prostore, ima na razpolago salux svetilko in višinsko sonce, ki sta ločeno nameščeni v posebni sobi za obsevanje, predvsem šolske mladine. Glavna pridobitev dispanzerja pa je najnovejši röntgen aparat za presvetljavo in slika-

nje, ki so ga nabavili s posojilom Lige v Mariboru na prizadevanje šefa Zdravstvenega doma.

Dispanzer se bo posvetil predvsem tuberkuloznim obolenjem pri šolski mladini in pri učnih močeh. Dispanzer je že začel s sistematskimi pregledi šolskih učnih moči ter šolske mladine ter bo skušal vso šolsko mladino v Mariboru in bližnji okolici sistematsko pregledati in potrebne učence obsevat z višinskim soncem. Razen tega bo nadaljeval potrebno zdravljenje predvsem pri odraslih, po-

sebnost pri ljudeh, ki niso zavarovani pri kakšni bolniški blaginji ali nimajo potrebnih sredstev za zdravljenje.

Dispanzer vodi statistiko umrljivosti od tuberkuloze od l. 1928 in je vsak slučaj zabeležen na povečanem zemljevidu mesta Maribora, ki visi v dispanzerju. — Obbolele naznačijo za vsako leto posebej na manjšem zemljevidu. Tako bo dispanzer skušal vse obbolele pravočasno poslati v odgovarjajoče zdravljenje in bo započeto zdravljenje nadaljeval.

Obrtniki na Mariborskem tednu

Sojč Ivan

Samo kratek čas nas še loči do obrtniške razstave v letošnjem Mariborskem tednu, ki bo od 3. do 11. avgusta. S strani organizacije Slov. obrtnega društva v Mariboru se že vršijo obširne priprave, da bi bila razstava tudi v teh izrednih prilikah čim bolj izvedena, da bi tem bolj služila svojemu cilju in da bi bila koristna za naše obmejno obrtništvo. Vendar je uspeh razstave odvisen od obrtnikov samih. Radi tega se obračamo na vse mariborske in okoliške obrtnike, da že sedaj razmišljajo in pripravijo vse potrebno, da s svojo številno udeležbo in s kvalitetnimi proizvodi na razstavi dokazujejo kupujoči javnosti kakor tudi merodajnim faktorjem, da je obmejno obrtništvo tako kot proizvodni, kakor tudi družabni tvorec, činitelj, s katerim je treba tudi v teh časih resno računati.

Pomen razstave je za obrtnike zelo velik. To posebno dandanes, ko obrtništvo v svoji borbi za delo in obstoj naleti na vedno večje težkoče. Razstava mora biti izraz moči in ustvarjajoče sposobnosti našega obmejne obrtništva. Koristi od razstave so za obrtnike brezdvomne. Ker obrtnik ne razpolaga z zadostnimi materialnimi sredstvi, bo razstava pomenila zanj to, kar pomeni za veliko industrijo drago plačana reklama. Obrtništvo bo imelo najboljše priliko, da na najuspešnejši način celokupno javnost spozna s kvaliteto svojih proizvodov. Propaganda obrtniških proizvodov

preko razstave ima nadalje namen, da vzgoji zavest o prednosti rokodelskega strokovnega dela. Da bi se to doseglo, mora imeti razstava umetniško obrtni značaj. Na njej bodo mnogi obrtniki in njihov naraščaj pokazali, kakšne prvorazredne sposobnosti, ki meje na umetnost, se krijejo v njihovem delu. Delo v vzornih delavnicah na razstavi bo pokazalo javnosti, kako se vrši proces proizvodnje v obrtnih delavnicah v današnjih prilikah in ji nudilo možnost neposrednega spoznanja obrtniškega dela. Dolžnost obrtnikov je pritegniti v krog razstavljalcev tudi pomočnike in vajence, do bodo kot bodoči mojstri kos nalogam.

Poleg obrtnih izdelkov bo razstava na letošnjem Mariborskem tednu prikazala tudi ostale oblike obrtniškega življenja. Razstava bo izpolnjena z manifestacijami obrtniškega značaja, kakor s kongresi, predavanji in strokovnimi tekmami, tako da bo imela razstava popolno obležje rokodelske solidarnosti in sposobnosti.

Obmejno obrtništvo mora vključiti izjemnim časom pri tej priliki pokazati svojo samozavest in razumevanje, tako da bo vsa akcija obrodila čim več koristnih sadov. Moramo se zavedati, da je naš uspeh odvisen od števila sodelujočih in od naporov, ki jih bomo doprinesli pri izvedbi tega dela. Kolikor samozavesti in solidarnosti, toliko uspeha.

TELOVSKA PROCESIJA

Tudi letos je bila tradicionalna telovska procesija razgibana. Vila se je po Koroški cesti, Strossmayerjevi in Orožnovi ulici na Slomškov trg, nato po Gosposki in Slovenski ulici na Grajski trg ter po Jurčičevi in Gosposki ulici na Glavni trg, kjer je bila zadnja postaja. Častna vojaška četa je oddajala salve, sodelovala je tudi godba. Med odličniki in predstavniki javnega življenja sta bila tudi komandant mesta general Golubović in mestni župan dr. Juvan.

ZADNJI DNEVI RAZSTAVE

Danes, jutri in v nedeljo je še odprta velika letošnja slikarska razstava III. Umetniškega tedna v prostorih Uniona na Aleksandrovi cesti. Razstava obsega vrsto umetnin, ki so v resnici vredne, da si jih vsakdo ogleda. Mnogo jih je to že storilo, mnogo jih pa še pogrešamo. Opozorjamo, da bo v nedeljo ob 11. uri dopoldne po razstavi strokovno vodstvo.

PROSLAVA MATERINSKEGA DNE

Krožek žen zadrugark priredi v nedeljo, 26. t. m., ob 15. v gledališču proslavo materinskega dne. Spored je zelo pester. Posebno bo očarala otroke pravljica igrana »Trnjulčica«, pri kateri sodelujejo iz prijaznosti člani Narodnega gledališča. Ker je čisti dobiček namenjen za letovanje revne bolehne dece, prosimo, da cenjeno občinstvo to blagohotno upošteva s čim lepšim obiskom. Vstopnice v prodaji pri gledališki blaginji.

PRAVOSLAVNA SLAVA V MARIBORU

Mariborski pravoslavni verniki obhajajo danes slavo sv. Cirila in Metoda. Ob 10. je bila v pravoslavni kapeli v Melju služba božja, ki jo je daroval prota g. Ivošević. Prisostvovali so številni predstavniki oblastev in društev, vojaštvo z oficirskim zborom in verniki. Sodelovali so pevci in vojaška godba. Po službi božji je prota opravil slovesno razganje slavskega kolača.

NAPAD NA DEKLE

Ko se je včeraj proti večeru vračala 15letna gospodinjka pomočnica Marija Krambergerjeva s kolesom od Sv. Lenarta v Maribor, jo je pri Sv. Marjeti ob Pesnici napadla skupina petih mariborskih dijakov, ki so tudi kolesarili. Sunili so deklo s kolesa, da je padla v obcestni jarek in si prebila nosno kost, močno poškodovala levo oko ter levo polovico obraza. Poškodbe so bile tako hude, da je Krambergerjeva nezavestna obležala. Napadalcji so pred orožniki pobegnili, vendar pa so njihova imena znana in so jih orožniki ovadili.

m. Erika Družovičeva angažirana v Berlinu. Mariborčanka Erika Družovičeva, ki je dosegla pri filmu lepe uspehe, je podpisala pogodbo z velikim berlinskim operetnim gledališčem »Theater des Volkes«, kjer bo pela bodočo sezono. Zadnje mesece je bila priljubljena pevka doma.

* Prostop. gas. četa v Pekrah priredi 23. junija, v slučaju slabega vremena pa 30. junija, veliko javno tombolo.

m. Za veroučitelja na narodni šoli v Mariboru je bil imenovan p. Anastazij Bajuk.

m. Poročil se je trgovski poslovodja Stanek Preac z zasebno uradnico Lucijo Belškovo.

m. Staro-katoliške službe božje to nedeljo ne bo radi letne cerkvene sinode v Zagrebu; prihodnja služba božja bo v nedeljo, 2. junija, ob 9. uri, kot navadno.

m. Vsem tovarišem Maistrovih borcev. V nedeljo, 26. maja bo slovesna otvoritev streliške sezone na vojaškem strelišču v Radvanju. Ob tej priliki vabi odbor M. B. v Mariboru, da se tov. člani in nečlani omenjene zveze v čim večjem številu udeležijo te slovesnosti. Zbirališče na Trgu svobode, ob 10. Sprevod z vojaško godbo na strelišče.

m. Muzejsko društvo v Mariboru se bo v prihodnjih dneh obrnilo po svojem pooblaščenju g. M. Mohru do prijateljev mariborskega muzeja s prošnjo za društveno članarino za l. 1940 v znesku 15 din. Društvo prosi za blagohotni sprejem svojega pooblaščenca, ki bo članom izročil društveno izkaznico in poročilo o delu v preteklem letu. Istosčasno zagotavlja Muzejsko društvo vse svoje članstvo in vso mariborsko javnost, da bo storilo vse, da bo mariborski muzej javnosti dostopen vsaj v mesecu avgustu. — Odbor.

m. Imenovana sta za suplenta na I. dekliški meščanski šoli v Mariboru Ana Sihlik, za učitelja risanja na I. dekliški meščanski šoli v Mariboru pa Klavdij Zornik. Imenovana se morata še pred 31. majem zglasti na službo in ne smeta čakati uradnega obvestila.

m. Novi komisar mariborske obmejne policije g. Uroš Žun je že prevzel posle. Doslej je bil predstojnik policije v Kranju.

m. Povišanje telefonske tarife pripravljajo. Novi pravilnik bo najbrž stopil v veljavo že 1. junija.

m. Od doma je pobegnil že pred dnevi 17letni sedlarski vajenec Franc Tenko iz Vojašniške ulice 11.

VZIDANJE SPOMINSKE LISTINE V SPOMENIK RADGONSKIM ŽRTVAM IN MAISTROVIM BORCEM

V torek, 21. t. m., je bil postavljen v obmejni Gornji Radgoni impozanten spomenik v letu 1918 padlim radgonskim žrtvam in 1918-19 padlim Maistrovim borcem. Zvečer istega dne je bila preizkusna razsvetljava simboličnega spomenika »Svetilnika miru«. Prihodnjo nedeljo, 26. majnika, ob pol 11. uri dop. se vrši slovesno vzidanje spominske listine, katero je sestavil šolski upravitelj v pok. g. Karol Mavrič na podlagi zbranih podatkov onih dni. G. Mavrič je namreč ob onem času služboval v Gornji Radgoni. Slovesno odkritje spomenika bo v nedeljo, 2. junija.

m. Otvoritev strelske sezone. V nedeljo, 26. t. m., ob 10. bo na vojaškem strelišču v Radvanju svečana otvoritev letošnje strelske sezone mariborske strelske družine. Lovsko društvo v Mariboru vabi svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo otvoritve strelske sezone bratskega društva.

m. Tatvina perila. V Strmi ulici je neznanec udradel posessniku Ivanu Petretu več moškega perila, ki se je sušilo v kuhinji.

m. Pretep zaradi starega železa. Pri meljskem brodu so se spoprijeli stari in mladi nabiralci železa. Tekla bi kri, če bi ne bila prišla policija. Kakor v starih časih pri kopanju zlata...

* O prehrani. Samo nekatere mineralne tvarine se kemijsko vežejo z organskimi sestavinami. Omenjamo najvažnejše: kalcij, fosfor in železo. V mlečni dečki moki »Braco« se nahajajo vse te mineralne snovi, če vezane z organskimi tvarinami ter tako koristijo detetu za večji razvoj kosti.

Kino

* Grajski kino. Danes izborna in razkošna komedija »Halo Janine«. Marika Rolk, Johannes Heesters.

* Esplanade kino. Danes zadnjič odlični češki film »Izgubljena nedolžnost«. Sobotno zabavni film »Divja mačka Arizone«.

* Kino Union. Do vključno petka veliki senzacijski kovbojski film »Zlati tovor« z Dick Foranom v glavni vlogi. Pride: Pustolovine »Marko Polo« z Gary Cooperjem.

* Kino Pobrežje 25. in 26. maja: »Bar-diti prerije« Buck Jones film.

Mariborsko gledališče

Petek, 24. maja: Zaprtlo.
Sobota, 25. maja, ob 20.: »Krisalida«. Red C.

Nedelja, 26. maja, ob 20. uri: »Gejša«. Gostovanje J. Povheta. Zadnjič. Znižane cene.

Zadnje gostovanje g. Povheta v mariborskem gledališču bo v nedeljo, 26. t. m., v fini angleški opereti »Gejša«. Nastopi zopet v komični vlogi čajarnarja Wunshija. To bo obenem tudi zadnja predstava »Gejša«. Veljajo znižane cene.

Ne pozabi naročnine!

Vaš uspeh: mali oglasi v »Večerniku«!

Glasbena šola »Drave« v Mariboru

Narodno železničarsko glasbeno društvo »Drava«, ki je znano po svojem dobrem moškem zboru in po svoji godbi, vzdržuje že lepo vrsto let svojo lastno glasbeno šolo, ki jo od ustanovitve sem vodi prof. Hinko Družovič st. Letos smo imeli priliko prisostvovati njenemu VII. sklepnemu nastopu v veliki dvorani Narodnega doma.

Spored večera je bil zelo pester. Nastopili so violinisti, klavirski in pevski učenci, sami in v skupinah. Otvoritveno točko so dali učenci pripravljalne šole, ki so pogumno odpeli tri enoglasne pesmi. Vodil jih je šolski vodja sam, ki je obenem oskrbel klavirski part.

Posebej so nastopili: Papstova kot pianistka (Dussekova pijesa je čisto dobro podala) in kot pevka (v Zajčevi Romanci se je pokazalo, da je njen sopran zelo gibek in pripraven za kolorature); Veronek kot violinist, ki napreduje zelo razveseljivo; Rapotčeva kot pevka, o kateri se lahko reče, da razpolaga z ugodnim pevskim materialom in da bo brezdvomno dosegla še lepe uspehe, ko bo izšolala višinske tone; basist Gnušek ima zelo prijeten glas in predava si-

gurno, moral se je pa zavedati, da se je nahajal na koncertnem odru. Pevce je spremljala na klavirju ga. Družovičeva, violinista pa prof. Družovič ml. Pri pevcih bo treba zlasti polagati važnost na dobro izgovarjajo in vokalizacijo.

Štirično sta odigrala z razumevanjem in korektno Lahova in Hüblova Galov Srbski ples št. 6; obe sta tudi sodelovali v orkestru. Violinski tercet Pod lesak-Lah-Wiesthaler pa je ne vse enako dobro podal vrsto narodnih pesmi, kakor jih je pripravil kap. Jiránek.

Deški pevski zbor vodi že nekaj let meščanskošolski učitelj Vinko Živko. Izmed štirih pesmi je posebno uspela hrvaška »Pod kopinom« skladatelja Vrhovskega. Živko dela natančno in smotrno, vendar manjka zboru še nekaj zlitosti; kakšen posameznik je bil preveč slišen.

Godalni orkester (v katerem je sodelovalo tudi nekaj odraslih godbenikov za čelo in kontrabas) je odigral Mozartovo »Malo nočno glasbo«. Kljub naslovu skladba ni tako majhna, zato tudi ni bilo mogoče naštudirati jo do podrobnosti. Vendar treba poudariti, da je orkester precej dobro uigran. Nadaljnje delo mora

biti posvečeno boljšeemu dinamičnemu osenčevanju. V zadnji točki večera je pristopil k orkestru še mladinski zbor in skupaj so dali Schwabovo »Zlato kanglico«. Tudi tu je šlo v glavnem strumno in z nekim zanosom, vendar pa velja tudi tu, kar sem rekel o orkestru samem. Pri boljši dinamični diferenciaciji bi bila prišla sopranska solo-vloga lepše do veljave.

Vsekakor priča vsa prireditelj o resnosti dela in stremjenja v društvu in na šoli. Pod vodstvom svojih priznanih učiteljev (zakaj neki jih »Drava« nikoli ne omenja na programu imenoma?), kakor je Družovičeva družina pa gđ. Kalčeva, C. Mohorin in V. Živko, smejo pričakovati še mnogo uspehov v glasbenem šolanju. Produkcije »Drave« postajajo iz leta v leto zanimivejše, opaža se njih lep napredek, pa čeprav se šola vzdržuje brez podpor, kakor smo zvedeli iz ust vedo vneta delavnega društvenega pred sednika Vokača, ki je imel tik pred zadnjo točko kratek, primeren nagovor na občinstvo in ga pozival, naj še nadalje podpira veliko nesebično kulturno delo železničarjev.

Zanimivosti

Božanska tradicija japonskih cesarjev

Dediščina 2500 let stare dinastije — Mikado je bog, najvišji duhovnik in poglavar države

Japonski cesar Hirohito je, čeprav je »sin sonca«, med vsemi vladarji sveta najbolj nepoznan v tujini. Štiridesetletni, komaj 1,50 m visoki vladar živi kakor menih. Sredi Tokia, New Yorka, Azije, leži v najbolj prometnem kraju tihi kotiček molka in božanstvene skrivnosti: cesarska palača. Obdana od vodnih kanalov in vrtov, sredi katerih je celo prostor za igranje golfa, nudi cesarska palača velik kontrast okolici. V svojem dvorcu, ki ga zapusti komaj dvakrat, trikrat v letu, da na svojem belcu prisostvuje paradam, živi cesar skromno, skrivnostno, kakor da bi bilo vse njegovo življenje zavito v pajčolan. Vstaja ob 6, se brez postrežništva obleče, zajtrkuje, posluša radio, čita novine, se posvetuje z ministrskim predsednikom, šefi generalnih štabov in predsednikom tajnega sveta, princem Konoyem. Nato igra golf, ves dan je po večini sam in se ukarja s priljubljenimi biološkimi studijami.

Hirohito je obenem cesar, bog, najvišji duhovnik in poglavar države. V njem je vtelesena dediščina božanstva 2500 let stare dinastije. Praoče dinastije je bil sin sonca, božanski sin.

Japonec govori manj ko je mogoče o svojem vladarju, ki je vzvišen nad vsako kritiko. V njem je utelesena magična oblast nad podaniki. Če izreče vladar grajo ali obsodbo politikov ali častnikov, gredo ti kot samoobsebi umevno prostovoljno v smrt. Ena sama vladarjeva beseda bi zadostovala in že bi prenehala japonsko-kitajska vojna. Le izražena želja Hirohita bi lahko pognala japonsko vojno mornarico na obale Zedinjenih držav, ali pa odstranila kapitalizem države, prepovedala obisk kinematografov. Tako se je zgodilo v minilem stoletju, ko sta cesarja Meiji in Mitsuho prepovedala gradnjo železnic in parnikov. Nihče se ni smel lotiti tega posla, čeprav je bil ves narod prepričan, da bi nove iznajdbe silno koristile državi.

Mikado je neviden, brez duše, meni narod. Komorniki, ki mu strežejo pri mizi trde, da ne vedo, kako njih cesar izgleda. Z očmi, povešenimi k tlom, vstopajo v sobo, prav tako odhajajo. Ne upajo si pogledati vladarja v obraz. Zdravnik, ki preišče cesarjev utrip, si natakne nove svilene rokavice in jih po uporabi takoj sežge, ker so bile v dotiku z božanstvom...

Hirohito ima tri hčere in sina. Vsak dan prihajajo dekleta pozdravit visokega očeta, stisnejo mu roko, ker poljubov na

japonskem dvorcu ne poznajo. Sedemletni prestolonaslednik Akihito se vzgaja na posebno skrben način. Ločen od sester in ostalih ne zahaja v šolo, učitelji prihajajo k njemu. Od tretjega leta dalje so ga preselili v paviljon cesarske palače, kjer je bival samostno, niti oče in mati ga nisa smela obiskati. Štirje učitelji so

njegova stalna družba, dve vzgojiteljici in 60 stražnikov. Zda, po sedmem letu ga sme obiskati ob večerih družba dečkov s katerimi se igra po vrtu. Je kakor njegov oče strasten ljubitelj živali. Ko bo zasedel prestol, bo mali deček postal vladar, takrat že stomilijonske države Japoncev...

Izkrcavanje nemških čet v nekem norveškem pristanišču

Vodja opozicije major Attlee

Zadnje čase se mnogo čita o vodji angleške delavske opozicije, majorju Clementu Attleju. Rodil se je 1885, v aktivno politiko je vstopil 1922. Vzgojen v hiši konservativnih tradicij je dovršil v Oxfordu visokošolske studije in se posvetil socialnim problemom naroda. Delal je v pristanišču kakor drugi težaki, hoteč živeti od svojega zaslužka. Kasneje je predaval v londonski šoli za politično ekonomijo in ostal tam, dokler ni stopil v aktivno politično življenje. Med svetovno vojno je bil na fronti v Franciji, na Galipoliju in v Mezopotamiji. Bil

je tudi poveljnik edinice tankov, postal je major in težko ranjen prišel v bolnišnico.

Leta 1924 je bil Attlee podtajnik v vojnem ministrstvu, 1931 pa vršilec dolžnosti vodje opozicije. Ni velik govornik, toda zelo iskren človek. Ostro je kritiziral svojega bivšega šefa Macdonalda in monarkovsko politiko Chamberlaina. Mnogo je zaupal v Zvezo narodov. Lani je fizično zelo oslabil in bil operiran. Doma zelo rad goji cvetje, pri tem mu pomagata žena in štirje otroci.

Zlato bo odločalo v sedanji vojni

Tako namreč upajo Angliji. Pravijo, da se vodi sedaj tudi vojna z zlato. V Londonu cenijo, da porabi Anglija v vojni na leto 350 milijonov v zlatu. Iz Francije prihaja v USA petih mesecih vojne je izvozila Anglija v Zedinjene države 225 milijonov funtov, 100 mi-

lijonov od tega je bilo v tujih devizah, 125 milijonov v zlatu. Iz Francij prihaja v USA manj zlata, ker krije angleško zlato zaveznikiške potrebe.

Ob začetku vojne so Anglija, Francija in Kanada razpolagale s kratkoročnimi papirji

v vrednosti dveh milijard funtov šterlingov ali 400 milijard din, ki jih je bilo lahko vsak čas vnovčiti na borzi za zlato ali devize. Teoretično bi to zadostovalo za zaveznikiške nabavke v tujini za dobo šestih let, praktično pa mnogo dalj časa, ker se je Veliki Britaniji posrečilo skoro dvakrat povečati svoj izvoz. Angleški imperij proizvaja vrhu tega sam mnogo zlata, 180 milijonov funtov šterlingov ali 36 milijard din na leto.

5 KG MESA

Mlad vojak se je po treh mesecih fronte vrnil v Pariz. Stopil je k mesarju in zahteval 5 kg mesa v enem samem kosu. Mesar mu odreže kos govedine, ga stehta in reče:

— To je natanko 5 kg!

Vojak se nasmehne in odvrne:

— Hvala, mesa ne bom vzel. Prišel sem namreč s fronte in ker sem bil shujšal za 5 kg, sem hotel samo videti, kolikšen je kos mesa, ki tehta 5 kg...

Kako je kapitulirala holandska vojska

V majhni vasi Rissord blizu Rotterdama se je kritičnega dne sestal vrhovni poveljnik holandske vojske general Winkelmann z vrhovnim poveljnikom operirajoče nemške vojske. Ko je bilo neko poslopje že označeno z belo zastavo, se je bližal vasi iz Rotterdama ob 10.15 avtomobil z belo zastavo. Iz avta je izstopil general Winkelmann s tremi častniki njegovega štaba, med njimi tudi en častnik holandske vojne mornarice. Možje so se vsedli z nemškimi pooblaščenici k mizi v obliki podkve. Nemški poveljnik je stavil Holandcem pogoje kapitulacije. Ob 11.45 so bila posvetovanja končana, general Winkelmann je pogoje sprejel in se s častniki odpeljal v Haag.

Kraljica Vilijemina je po dolgem pregovarjanju pristala na predajo. Ko je nekaj dni prej dospela v London, se je nasmehnila, videč, da je vsa družinica prestolonaslednice Julijane srečno dospela tja. Na obrazu pa ji je bilo brati pravkar prestane skrbi.

Lekarnar preizkuša delovanje svojih tablet za glavobol...

Sergiusz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

6 Roman iz tlhotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

»Meni je to ganz richtig: gremo brez blaga ali z njim! Plačaj, in sicer takoj! In fantom tudi! Jaz se za delom ne pogamjam! Če se boste upirali, vržem vse v vodo — in šlus!«

Ko se je stemnilo, smo se jeli odpravljati na pot. Cilinder ostane pri Bombini ter mora pripraviti blago za drugič. Mi se vrnemo v Rakovo, od koder prinesemo čez dva dni novo blago.

Krenili smo na pot. Hodili smo lahko, ker smo bili brez tovora. Trofida je spešil korake. Stopal sem za njim korak za korakom, trudeč se, da bi stopal v pravilnem koraku.

Ozračje je bilo hladno, noč prelepa. Na nebu so žareli roji zvezd. Enakomerno premikanje telesa in tišina vsenaokrog me je uspavala. Smehljaj sem se in mahal z rokami. Ko sem takole samega sebe zasačil, sem se glasno zasmejal. Trofida se je obrnil k meni ter me tiho vprašal:

»Kaj praviš?«

»Nič... nič...«

Pet kilometrov pred mejo smo počivali. Ustavili smo se na bregu nekega potoka blizu gostega protja. Vodka ni imela, zato smo si samo previdno prižgali cigarete ter počivali, ležeč v gosti travi.

Trofida je bil blizu. Dolgo je molčal, potlej se je obrnil k meni:

»Ali se razumeš na zvezde?«

»Na zvezde?« sem ga začudeno vprašal. »Ne, ne razumem se...«

»Škoda. Če bi bilo treba bežati, morash vendar vedeti, kako prideš čez mejo... Vidiš onele zvezde?«

»Katere?«

Pokazal mi je s prstom na severno stran neba, v smeri Velikega voza — sedem velikih zvezd, kakor štiri kolesa in spredaj oje. Trofida je risal s prstom po nebu — meni se je zdelo, da se dotika posameznih zvezd — in mi tehtno razlagal, katere zvezde meni.

»Da, vidim... In kaj potem?«

»Če bi kdaj planili na nas in razpršili krdelo, pojdi tako, da boš imel te zvezde na svoji desnici! Razumeš — na svoji desnici!«

»Razumem.«

Dolgo sem zrl v zvezde. Lepe so bile. Čarobno so žarele. Izpreminjale so barvo. Opazil sem, da imajo mnogo nenavadnih svetlobnih odtenkov. Zanimalo me je, zakaj so se te zvezde tako čudovito znašle? Morda se ljubijo — kakor včasih ljudje — in skupno potujejo po nebu... Morda se pogovarjajo... si pomenujejo... Ko sem jih natančneje pogledal, se mi je zdelo, da imajo podobo labuda.

Potem smo krenili naprej. Sedaj je ho-

dil Trofida zložno. Včasih se je ustavil in prisluškoval. Takrat smo se ustavili še ostali.

Kmalu po polnoči smo prišli na mejo. Trofida se je ustavil med dvema stebrom. Pristopil sem k njemu.

»To so mejniki,« mi je tiho rekel.

Zvedavo sem ogledoval štirioglate stebra, stoječa na malih podstavkih. Imela sta državne znake in številke. Na poljskem mejniku je bil vrisan bel orel v rdečem polju, na sovjetskem je bila vtisnjena peterokraka zvezda s srpom in kladivom.

Z meje smo se spustili skozi ozko goščavo. Na nekem mestu smo se ustavili. Nenadoma sem zaslišal od zadaj pritažen šepet:

»Fant... je...!«

Bil je Slavik. Ozrl sem se na levo in opazil nekaj belega, ki se je premikalo v temi pred nami. Človeška postava ni bila, ker je bilo premajhno ter se je čudovito vrtelo v zraku, dvigalo se je in spet padalo. Morda prikazen ali privid?

Z burno utripajočim srcem sem zrl na ta nenavaden pojav. Potem sem pristopil k Trofidi: »Kaj je to, Jožef?«

»Kdo ve, kaj je,« je odgovoril tovariš. »Morda straži... vampir, morda sam vrag... Pravijo, da je kapitanova duša. Tudi vojaški obmejnih straž se tega boji...«

Kasneje mi je Jožef pripovedoval celo zgodbo. Neki ruski kapitan, po rodu Poljak, je ob izbruhu revolucije odšel iz Rusije. Ko so prevzeli boljševiki vladu v svoje roke, se ni mogel vrniti. V Rusiji

je imel ženo in hčerko. Hotel ju je pripeljati na Poljsko, pa se je radi tega podal na mejo.

Ustavil se je blizu Pastvin pri nekem kmetu, kamor si je prinesel tudi svoje stvari, hoteč ostati toliko časa, dokler ne pripelje iz Rusije svoje rodbine. Ker so bili vsi poskusi zaman, je skušal uresničiti svoj namen s pomočjo kmetovega sina.

Gospodarjev sin je svojčas služil v ruski armadi ter dobro poznal poti v Minsk. Obljubil je, da pomaga kapitanu pripeljati rodbino na Poljsko. Krenila sta na dolgo pot. Prišla sta v Minsk in nato po raznih prigodah do Nižnega Novgoroda, kjer je kapitan zapustil rodbino. Tam sta izvedela, da je kapitanova žena umrla, hčerka Irena pa stanuje pri bivšem hišniku nekje v predmestju. Stežka sta jo našla. Potem so krenili nazaj.

Ko so prišli v Moskvo, je njun spremljevalec zbolel za tifusom. S postaje so ga prepeljali v bolnišnico, kjer je umrl. Kapitan je prišel s hčerko v Minsk, odkoder sta odšla peš po cesti proti Rakovu. Ponoči sta pri Veliki vasi tik meje zašla in naletela na sovjetsko stražo, ki ju je ustavila. Kapitan se je pričel braniti. Ustrelil je dva vojaka in s hčerko zbežal. Zasuli so ga s krogli ter ranjenega zasledovali na poljsko stran. Zrušil se je okoli dvesto korakov od meje na nekem gričku, ki je tam že izza davnih dob. S poslednjimi močmi je velel hčerki: »Beži!« — ter umirajoč z zadnjimi naboji varoval njen beg. Njegovo truplo so boljševiki odnesli na njihovo stran.

Sport

Prvo kolo finalnega tekmovanja

SK ŽELEZNIČAR BO IGRAL DOMA PROTI BRATSTVO, ISSK MARIBOR PA V CELJU PROTI OLIMPU

V nedeljo, 26. maja, se bo odigralo prvo kolo finalnih tekem za naslov nogometnega prvaka Slovenije, v katerih sodeluje 8 klubov, in sicer ČSK, Železničar in Maribor iz mariborske, Amater in Olimp iz celjske ter Kranj, Mars in Bratstvo iz ljubljanske skupine. Tekme se bodo odigravale po dvojnem pokalnem sistemu ter bomo tako v šestih zaporednih terminih dobili novega prvaka Slovenije.

Zrebo določil, da se bodo v nedeljo srečali Železničar—Bratstvo v Mariboru, Olimp—Maribor v Celju, Amater—Kranj v Trbovljah ter Mars—ČSK v Ljubljani, do čim bodo povratne tekme 2. junija na igriščih drugoimenovanih klubov.

Z začetkom finalnega tekmovanja bo postalo tudi prvenstvo malo zanimivejše, saj se nam bodo predstavili zopet bolj redki gostje, poleg tega pa tudi ne bo stalnih zaporednih tekem istih klubov. Tako bo konkurenca postala bolj privlačna. Pa tudi

sam sistem tekmovanja, ki hitreje vodi do končnega rezultata in kjer je lahko ena tekma usodna za ta ali oni klub, bo za mnogo povečal vsestranski interes za te tekme, tako med igralci kakor med klubskimi funkcionarji in občinstvom. Pokalna tekmovanja večkrat presenetijo s tem, da naenkrat stojijo favoriti izven konkurence. Zato pa je tu tem bolj umestno, da se nasprotnik ne podcenjuje, ker so šanse, da se neuspeh popravi, mnogo manjše kakor v prvenstvenem tekmovanju na točke. Zeleti je, da naj tekmovanje prinese naslov prvaka moštvu, ki ni le najboljše in najposobnejše, zastopati slovenski nogomet, temveč ki prednjači pred drugimi tudi v razumevanju sporta in njegovega poslanstva.

Tekma v Mariboru se bo pričela ob 15.30, v predigri bodo igrali juniorji ali rezervno moštvo.

POLOVICA FINALA ODIGRANA

Včeraj se je odigralo zaključno kolo prvega dela finalnega tekmovanja za nogometno prvenstvo države. Zagrebški tekmi sta prinesli zmago favorita, v Splitu pa so zmagali malo nepričakovano Sarajevčani. Rezultati:

Gradjanski — Jugoslavija 4:0 (1:0)

BSK — HASK 3:1 (3:1)

Hajduk — Slavija (S) 2:4 (1:1)

Po odigrani prvi polovici tekmovanja vodi BSK z 9 točkami, slede Slavija (S) 8, Gradjanski 6, Hajduk 4, Jugoslavija 3, Hask 0.

V nedeljo so na sporedu prve povratne igre Gradjanski — Hajduk, Slavija (S) — Hask, Jugoslavija — BSK.

ČSK — VSK 7:3 (3:2)

V Čakovcu je ČSK premagal VSK v povratni tekmi za pokal podpredsednika ČSK. Ker je zmagovalo tudi v prvi tekmi v Varaždinu s 3:2, je moštvo ČSK dobilo razpisani pokal. Tekmo je sodil g. Jenko iz Maribora.

s. Sekcija Zbora nogometnih sodnikov v Mariboru (službeno). Delegiranje za 26. maj: Železničar — Bratstvo, str. sodnika gg. Orel in Jenko, predtekm. g. Murko, Mura — Drava g. Grošelj. — Pozivajo se prijavljeni kandidati Ferdo Černe, Mihael Granda, Viktor Hajtnik, Kurt Lorber, Milan Sila, da čimprej predložijo krstni list, navrstveno izpričevalo (v kolikor niso v državni službi) in pristojbino za izpit din 100.— na naslov Sekcije v Mariboru.

s. Na Glaziji v Celju je Olimp v prijateljski tekmi premagal precej pomlajeno enajstorico Celja z 1:0 (1:0).

s. Sarajevska Slavija je prijavila protest proti verifikaciji tekme z BSK. Jedro protesta tvori enajstka, za katero jih je baje prikrajšal sodnik.

s. Ptujška Drava bo v nedeljo odigrala prijateljsko tekmo proti Muri v Murski Soboti z začetkom ob 16.

s. SK Slavija-Pobrezje je prepustila obe točki v za nedeljo določeni prvenstveni tekmi juniorjem ISSK Maribora.

s. Hrvatska in romunska nogometna reprezentanca se bosta srečali 7. julija v Bukarešti.

ALI SEM STORIL SVOJO DOLŽNOST?

Naročniki slovenskih dnevnikov naj ne pozabijo, da so prejeli položnice Protituberkulozne zveze. V teh položnicah so s solzami v očeh napisane prošnje revnih slovenskih jetičnih bolnikov, ki prosijo pomoči. Ali ste mar gluhi za te obupne prošnje? Niste, ker ste dober in zaveden Slovenec, človek s čutečim srcem! Tudi vsi drugi se vprašajte, če ste storili svojo človeško dolžnost in dali svoj prispevek v namene protijetične borbe. Ne čakajte na nabiralce prispevkov, sami se odločite in pošljite primeren znesek, odkupite nabiralne listke, zahtevajte položnice, stopite v poslovne prostore protijetičnih lig in pokažite, da čutite z narodom!

o Ustanoviteljema salezijanskega Marijanšča v Verzeju pok. dr. Franu Kovačiču in Antonu Pušenjaku so postavili v veži poslopja spominska kipa, delo kiparja Tineta Kosa iz Ljubljane. Odkritje s pletetno svečanostjo je bilo minilo nedeljo.

o Dolžnost zdravih je, da pomagajo bolnim. Prispevajte vsi za protijetične ustanove.

Kmečke fante v kmetijske šole

Na Banovinski vinarski in sadjarski šoli v kolek za 4 din): obvezno izjavo staršev ali varuha samo tistih prosilcev, ki računajo na banovinsko ali kako druga podporo, da bo njihov sin, oziroma varovanec ostal po dovršeni šoli na domačem posestvu, v nasprotnem primeru pa da se obvežejo povrniti zavodu prejeto podporo (ban. kolek za 4 din): uradno potrdilo občine o: velikosti posestva v ha, višini direktnih davkov, številu družine, posebej še o številu nepreskrbljenih otrok, o zadolženosti ter še o drugih družinskih razmerah, ki bi utegnile vplivati na višino podpore. To potrdilo občine morajo priložiti samo tisti prosilci, ki žele dobiti banovinsko podporo ali podporo okrajnih kmetijskih odborov za šolanje. Za banovinsko podporo je treba zaprositi obenem v prošnji za sprejem, za podporo okrajnih kmetijskih odborov pa zaprosijo gojenci preko ravnateljstva, ko so že sprejeti. Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

»PRLEŠKA IGRALSKA DRUŽINA« JE ZAKLJUČILA SVOJO SEZONO

Malonedeljski sokolski diletantje, nazvani »Prleška igralska družina«, so imeli letos zelo bogato gledališko sezono. S tem svojim delom je ta igralska družina letos izvršila veliko kulturno poslanstvo med našim narodom. Doma in povsod, kjer so gostovali, so želi najlepše uspehe.

V tej sezoni so imeli sledeče prav uspele predstave. Spevoigro »Svojeglavček« so igrali na domačem odru in tudi v Verzeju. Posebno to gostovanje je bilo pomembno, ker so si predstavili ogledali tudi iz Prekmurja in so dobili povabilo celo za Beltince. A žal je moralo radi vpoklica k vojakom to gostovanje odpasti. Drama »Materinsko srce« je zadržila vsakega gledalca, dočim je komedija »Gospodinja kmetija« doma in v Ljutomeru privabila ogromno ljudstva, ki se je do solz nasmejala.

Upamo, da bo ta Prleška igralska družina tudi še nadalje delala tako agilno med našim narodom in privabljala s svojimi res izvrstnimi igrami naš narod v hram kulture in prosvete.

o V protituberkuloznem tednu naj daruje vsak vsaj en dinar za borbo z jetiko!

c Vsled slabega vremena so se na hmelju v v. Sav. dol. pojavili bolhači, grozi pa tudi peronospora. Najpozneje do konca tega meseca morajo biti vsi hmeljniki poskropljeni s pravilno pripravljeno raztopino bakrenega sredstva zoper peronosporo.

n V Sarajevu je umrl Alija Hadžić, bivši odgovorni urednik muslimanskega dnevnika »Pravda«.

n Službene novine objavljajo razpis za sprejem 40 gojencev v nižjo pomorsko vojno akademijo.

n Strahovite smrti je umrla 7 mesečna hčerka posestnika Save Vujnoviča v Goici pri Jajcu. V hiši je nastal požar. Pri reševalnih delih je padla iz zibelke naravnost v ogenj ter zgorela pred očmi staršev, ki so si zaman prizadevali, da bi jo rešili.

n Občni zbor Jugoslovanskega novinarskega združenja bo 16. junija, ob 10. v Novinarskem domu v Beogradu.

n Deseto poljedelsko in živinorejsko razstavo v Novem Sadu so včeraj zaključili. Obiskalo jo je okoli 18 tisoč ljudi, prodane je bilo živine za 3.100.000 din.

n Za predsednika društva »Narodni dom« v Zagrebu je bil izvoljen prvak zagrebške drame Hinko Nučič. Društvo obstaja že od l. 1927. Novi odbor je podčrtal težnjo, doseči čim večje zblizanje med Slovenci in Hrvati. Predsednik je izrazil željo, naj se javijo v društvo vsi zagrebški Slovenci k skupnemu delu za boljše bodočnost.

n Gospodarski svet Balkanske zveze se bo sestal 1. junija v Beogradu mesto v Dubrovniku.

n Metan so našli v podzemeljskih skladih v okolici Vršca. Po mnenju strokovnjakov bo tam v bližini tudi nafta, nedavno pa so odkrili pri Vršču tudi izvir slane vode z veliko množino joda.

n Liter žganja je izpil v dušku 35 letni trgovec Jovan Bodž iz Vršca radi stave za 20 din; žganje, v katero je dal precej popra, so mu plačali prijatelji. V dveh urah je umrl zaradi zastrupljenja z alkoholom.

n Cene opeki je povišal kartel opekarn v Zagrebu, ker so se zvišale cene premoga in meze delavcem za 25—30%. Zvišanje cen opeki se bo bržkone tudi neprijetno uveljavilo v stavbenem gibanju.

Spomnite se CMD!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 8.—. Drežbe, preklipi, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za malo oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vnositi v pisnu skupaj s naročilom ali pa ga pošlji položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse oglasne odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znanaka za 8. dno.

FILM KUPIŠ
OB NEDELJAH
IN PRAZNIKIH
VAVTOMATU
DROBERIJE

Kanc

KAM, KJE?

PRLEČKE GIBANCE
nudi gostilna Kren-Klemen-
šak. Pobrezje, vsako nedeljo
3599-1

STANOVANJE ODDA

Oddam

STANOVANJE
sobo in kuhinjo, v novi hiši
1. julija. Vprašati ob 19. uri.
Parnova 4. 3597-5

VAJENCI-(KE)

NATAKARSKI VAJENEC
z meščansko šolo se sprejme.
Hotel »Orel«. 3566-4

Kdor hoče imeti
odgovor na
vprašanja glede
malih oglasov
in drugih obve-
stih, naj priloži
3.— din v znam-
kah. Na vpra-
šanja brez pri-
loženih 3.— din v
znamkah uprava
ne odgovarja

ZEISS

Dipl. optik
E. PETELN
MARIBOR — GRADJANSKI 7

SOBO ODDA

SOBA
opremljena, z 2 posteljama,
separatnim vvhodom sredi
mesta se odda. Jenkova ul. 5
3595-8

Oddam
SOBO S ŠTEDIŠNIKOM
v najem. Ptujška 29. Težno.
3602-8

ŽENSKI KOTICEK

POSTELJNE ODEJE
samo z belo vato, močno pre-
šite, posteljno perilo, zglatvni
ki, tušne, koce, madrace, in-
leti, puh in perje po najnižji
ceni. A. Štuhar, Maribor, Stoi-
na ul. 5. 3328-18

KOPALKE

nogavice, pletenine (lastni
izdelki) perilo, kombinirne,
volno »Mara, Oset, Koroška
cesta 26. Sprejemno čuenka,
-ko. 3578-18

OBVESTILA

»ZMOŽNA«
naprošamo, da dvignete do-
spele ponudbe pod gorenjo
šifro. 3596-26

Pozor! Pozor!

Pisarniške
potrebščine

UKMIGARNI TISKO-
VNE ZADRUŽJE V
MARIBORU, ALE-
KSANDROVA C. 13
TELEFON 25-45

Pozor! Pozor!

Zahvala

Podpisana se najlepše zahvaljujem gasil-
skemu društvu, posebno pa načelniku gospo-
du mr. Jordanu Nikoli za izkazano naklonje-
nost in izposlovanje podpore po mojem mo-
žu, ki se je pri gašenju »papirnice« smrečno po-
nesrečilo.

KERT HELENA.

†

Umrli je naša dobra mama, -gospa

Terezija Pecko
soproga preglednika fin. kontrole v p.

Pogreb nepozabne bo v petek, dne 24.
maja, ob 17. uri iz mrtvašnice na magdalen-
sko pokopališče na Pobrezju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v magda-
lenski cerkvi v soboto, ob 6. uri zjutraj.

Maribor, 24. maja 1940.

Zalujoči soprog Jurij, hčerka Marica, sin
Rudolf ter ostalo sorodstvo.